

Konspekt lekcji dla kl. 4-8 szkoły podstawowej
(przewidziana na dwie jednostki lekcyjne lub pracę własną w domu)

Temat lekcji: Człowiek wielkiej miary – błogosławiony Stefan Kardynał Wyszyński.

Cel główny: Zapoznanie uczniów z osobą, biografią i myślą błogosławionego Stefana Kardynała Wyszyńskiego.

Cele szczegółowe:

1. Wiadomości.

- uczeń wie, co oznacza pojęcie „beatyfikacja”
- uczeń zna podstawowe informacje dotyczące biografii Kardynała Stefana Wyszyńskiego (data narodzin, święceń, sakry biskupiej, internowania, śmierci; członkowie rodziny; miejsca internowania i powód nieprzychylności władz państwowych itp.)
- uczeń rozpoznaje wizerunki błogosławionego na różnych etapach jego życia
- uczeń wie, co oznacza pojęcie „Soli Deo” oraz rozpoznaje herb biskupiej Błogosławionego

2. Umiejętności.

- uczeń potrafi zacytować hasło biskupiej Stefana Wyszyńskiego i opisać elementy herbu
- uczeń umie wskazać na mapie miejscowości związane z osobą błogosławionego
- uczeń opisuje relacje między Prymasem Tysiąclecia a Janem Pawłem II

3. Postawy:

- uczeń pragnie kształtować swoje życie na wzór błogosławionego
- uczeń chce rozwijać w sobie postawy patriotyzmu, miłości do Boga i Kościoła, szacunku wobec każdego człowieka, prawdy, piękna

Środki i metody dydaktyczne:

Komputer z internetem, projektor, ekran, głośniki, plansze z ilustracjami (zał. 1), prezentacja multimedialna <https://view.genial.ly/612aaaf9dabd400dbd0d586d/presentation-nasz-patron-kardynal-stefan-wyszynski-kl-4-8>), Biblia Tysiąclecia (wyd. V), piosenka (<https://www.youtube.com/watch?v=mIV0EH1Ke0Q&t=2s>), pogadanka (rozmowa kierowana), karta pracy (test– zał. 2), kody QR.

Przebieg lekcji:

1. Modlitwa:

Katecheta rozpoczyna lekcję od modlitwy fragmentem Pisma świętego (czyta sam lub prosi chętnego ucznia):

Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.

Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.

Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.

Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą. Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni

będą nazwani synami Bożymi. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie. Błogosławieni jesteście, gdy [ludzie] wam urągają i prześladowują was, i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie. Tak bowiem prześladowali proroków, którzy byli przed wami.

(Mt 5, 3-12)

2. Lista obecności oraz praca domowa:

Katecheta sprawdza listę obecności. Jeśli na poprzedniej lekcji była zadana praca domowa, prosi kilku uczniów o jej odczytanie.

3. Wprowadzenie do lekcji:

Katecheta wiesza na tablicy wizerunek Prymasa Tysiąclecia (zał. 1) lub wyświetla na ekranie. Zadaje uczniom pytania: *Czy wiecie, czyj wizerunek zawieszono na tablicy? Czy potraficie podać jakieś wydarzenie związane z tą osobą?*

W zależności od odpowiedzi uczniów katecheta uzupełnia i podsumowuje rozmowę: *Postać, którą widzicie, to Kardynał Stefan Wyszyński – Prymas Tysiąclecia. Przez ostatni czas mogliście słyszeć o Jego beatyfikacji, której przez kilkadziesiąt lat tak wielu z nas oczekiwało. Czy wiecie, co to znaczy, że ktoś został „beatyfikowany”?*

Prosi ucznia o odczytanie definicji beatyfikacji:

DEFINICJA:

Kanonizacja (z jęz. łac. „włączyć do kanonu”) jako akt ostateczny jest obecnie zawsze poprzedzana beatyfikacją (z jęz. łac. „wyróżnić”). Beatyfikacja: akt papieski zezwalający na kult publiczny, ograniczony do jakiegoś kraju, miasta, diecezji lub zgromadzenia zakonnego. Beatyfikacja nie niesie **nakazu**, ale jedynie **zezwoenie na kult lokalny** i nie jest ostatecznym aktem papieskim, lecz odpowiedzią na potrzeby pastoralne Kościołów. Kult lokalny błogosławionego może się jednak samorzutnie rozprzestrzeniać nawet na cały Kościół (Ojciec Pio, Matka Teresa z Kalkuty). Wtedy do kanonizacji wystarczy aprobata przynajmniej jednego cudu dokonanego po beatyfikacji. Proces beatyfikacyjny może się rozpocząć najwcześniej **5 lat po śmierci** kandydata (decyzją papieża okres ten może ulec skróceniu – tak było w przypadku procesu Matki Teresy z Kalkuty, Jana Pawła II i Łucji dos Santos).

4. Temat:

Katecheta zapisuje na tablicy temat. Uczniowie przepisują do zeszytu:

Człowiek wielkiej miary – błogosławiony Stefan Kardynał Wyszyński.

5. Prezentacja oraz karta pracy (test):

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi kartę pracy – test (zał. 2). Prosi o zapoznanie się z treścią karty. Przedstawia najważniejsze informacje na temat Błogosławionego przy pomocy prezentacji multimedialnej: <https://view.genial.ly/612aaaf9dabd400dbd0d586d/presentation-nasz-patron-kardynal-stefan-wyszynski-kl-4-8> Uczniowie w trakcie prezentacji samodzielnie (lub w parach) uzupełniają test. Urozmaiceniem tej części lekcji może być zaangażowanie uczniów do odczytywania poszczególnych treści z kart prezentacji.

Na zakończenie chętni lub wytypowani uczniowie odczytują odpowiedzi, katecheta sprawdza i koryguje odpowiedzi.

(Uwaga: Prezentacja zawiera wiele treści oraz materiały filmowe. Mając na względzie okoliczności katecheta może wybrać niektóre elementy prezentacji, z których skorzysta. Na ostatniej stronie prezentacji jest film dotyczących ABC Społecznej Krucjaty Miłości, która może być omawiana na osobnej lekcji).

6. Myśl Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Piosenka:

Nauczyciel (lub chętny uczeń) odczytuje fragment wypowiedzi Kardynała Stefana Wyszyńskiego:

Tylko orły szybują nad graniami i nie lękają się przepaści, wichrów i burz. Musicie mieć w sobie coś z orłów! – serce orle i wzrok orli ku przyszłości. Musicie ducha hartować i wznosić, aby móc jak orły przelatywać nad graniami w przyszłość naszej Ojczyzny. Będziecie wtedy mogli jak orły przebić się przez wszystkie dziejowe przelomy, wichry i burze nie dając się spętać żadną niewolą. Pamiętajcie – orły to wolne ptaki, bo szybują wysoko. [...] – Pamiętajcie, że i Wy jesteście z pokolenia orłów. Niech to będzie dla was znakiem, programem i ukazaniem drogi. [...] „Wylęgajcie się” wszyscy na ziemi polskiej, która jest „gniazdem orłów” dla

przyszłych pokoleń. W ramionach Jasnogórskiej Pani, Waszej Najlepszej Matki i Królowej Polski, szymbujcie wysoko ku przyszłości Ojczyzny i Kościoła.

(Źródło: Kardynał Stefan Wyszyński *Idącym w przyszłość*, [w:] Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Polski, Dzieła zebrane, t. II, 1953–1956, Wydawnictwo Soli Deo, Warszawa 1995)

Po odczytany fragment katecheta stawia uczniom pytania o zrozumienie tekstu. Dla lepszego zrozumienia tekstu nauczyciel może rozdać uczniom kilka egzemplarzy tekstu. *Jak scharakteryzował Kardynał orły, jakie cechy im przypisał? Kogo porównał do tych wolnych ptaków? Jaka jest rola we współczesnej ojczyźnie „pokolenia orłów”?*

W ramach podsumowania nauczyciel proponuje obejrzenie fragmentu transmisji z XXV Spotkania Młodych LEDNICA2000:

<https://www.youtube.com/watch?v=mIV0EH1Ke0Q&t=2s>

7. Notatka:

Nauczyciel dyktuje uczniom notatkę:

Błogosławiony **Stefan Kardynał Wyszyński** (Zuzeli 3.08.1901 – Warszawa 28.05.1981) przez blisko 33 lata pełnił urząd Prymasa Polski. Przez trzy lata więziony był przez ówczesne władze w Rywałdzie, Stoczku, Prudniku i Komańczy. Dokonał aktu odnowienia Ślubów Jasnogórskich. Twierdził, że **zawsze trzeba podejmować wysiłek tworzenia lepszej przyszłości**. Był autorytetem moralnym, duchowym i współtwórcą przemian społecznych. Nauczyciel i przyjaciel Jana Pawła II. **Beatyfikowany 12 września 2021 roku w Warszawie.**

8. Praca domowa (do wyboru):

Uczeń ma za zadanie wyszukać w dostępnych źródłach (książki, prasa katolicka, internet) pięć cytatów błogosławionego Kardynała Stefana Wyszyńskiego i przepisać do zeszytu.

Dla chętnych: Wyjaśnić znaczenie wybranego cytatu.

9. Modlitwa na zakończenie lekcji:

Katecheta odczytuje modlitwę napisaną przez błogosławionego Kardynała Stefana Wyszyńskiego 18 stycznia 1954 roku podczas internowania w Stoczku Warmińskim.

*Wszystkie drogi Twoje, miłosierdzie i prawda.
Cierpienie rozplywa się w doznanej miłości.
Kara przestaje być odwetem,
bo jest lekarstwem podanym z ojcowską delikatnością.
Smutek dręczy duszę,
jest orką na ugorze pod nowy zasiew.
Samotność jest oglądaniem z bliska Ciebie.
Złośliwość ludzka jest szkołą milczenia i pokory.
Oddalenie od pracy jest wzrostem gorliwości i oddania serca.
Więzienna cela jest prawdą, że nie mamy tu mieszkania stałego.
By więc nikt nie myślał źle o Tobie – Ojczy,
By nikt nie śmiał Cię ukrzywdzić zarzutem surowości,
Boś dobry, bo na wieki miłosierdzie Twoje.*

Kody do proponowanych stron internetowych:

Piosenka:

Prezentacja multimedialna:

Załącznik 1 Wizerunek błogosławionego:

Załącznik 2 Karta pracy:

<p>1. Wskaż datę urodzenia Stefana Wyszyńskiego:</p> <p>a) 1 sierpnia 1900 r. b) 3 sierpnia 1901 r. c) 15 sierpnia 1901 r.</p>	<p>9. W jakim mieście Wyszyński odbywał studia seminaryjne?</p> <p>a) Łomża b) Kraków c) Włocławek</p>
<p>2. W jakim województwie znajduje się Zuzela, w której urodził się Stefan Wyszyński?</p> <p>a) mazowieckie b) lubelskie c) dolnośląskie</p>	<p>10. Zaznacz poprawne zdanie: Stefan Wyszyński został wyświęcony na kapłana....</p> <p>a) ... 3 sierpnia 1924 r. b) ... 5 sierpnia 1926 r. c) ... 15 sierpnia 1930 r.</p>
<p>3. Imiona rodziców Prymasa Tysiąclecia:</p> <p>a) Anna i Stanisław b) Emilia i Karol c) Julianna i Stanisław</p>	<p>11. Miejscem Mszy św. prymicyjnej Stefana Wyszyńskiego była:</p> <p>a) kaplica Świętej Trójcy na Zamku Lubelskim b) kaplica Matki Bożej na Jasnej Górze c) katedra Warszawska</p>
<p>4. Ile lat miał Stefek, gdy stracił matkę?</p> <p>a) 2 lata b) 9 lat c) 15 lat</p>	<p>12. Hasło biskupie Stefana Wyszyńskiego:</p> <p>a) Deo et Patriae b) Totus Tuus c) Soli Deo</p>
<p>5. Ojciec Stefana Wyszyńskiego wykonywał zawód:</p> <p>a) organisty b) portiera c) kucharza</p>	<p>13. Co łączy Prymasa Tysiąclecia z Lublinem?</p> <p>a) był biskupem lubelskim b) jego ojciec pochodził z Lubelszczyzny c) był więziony na Zamku Lubelskim</p>
<p>6. Rodzeństwo Stefana nosiło imiona:</p> <p>a) Emilia, Janina, Karolina, Władysław b) Stefan nie miał rodzeństwa c) Anastazja, Stanisława, Janina, Wacław</p>	<p>14. Miejsce internowania Kardynała Wyszyńskiego:</p> <p>a) Rywałd Królewski b) Komańcza c) obie odpowiedzi poprawne</p>
<p>7. Jakie obrazy darzone były szczególnym kultem w domu Wyszyńskich?</p> <p>a) Matki Bożej Ostrobramskiej i Jasnogórskiej b) Jezusa Miłosiernego i Matki Bożej Bolesnej c) Matki Bożej Nieustającej Pomocy i św. Rity</p>	<p>15. Jak długo więziony był Prymas Tysiąclecia?</p> <p>a) rok i pięć miesięcy b) trzy lata i miesiąc c) około pięciu lat</p>
<p>8. Zuzela leży nad:</p> <p>a) Wisłą b) Odrą c) Bugiem</p>	<p>16. Kardynał Wyszyński zmarł:</p> <p>a) 28 maja 1981 r. po ciężkiej chorobie b) 13 maja 1981 r. podczas wypadku c) 13 maja 1981 r. w wyniku zamachu</p>

U szereguj w kolejności chronologicznej miejsca internowania Prymasa Tysiąclecia i dopisz daty:

..... Komańcza Stoczek Warmiński Rywałd Królewski Prudnik